

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

CONFERINȚA PROTOPOPILOR EPARHIALI

— CUVÂNTAREA P. S. EPISCOP NICOLAE —

Miercuri și Joi s'au întrunit la reședința episcopescă, în conferință oficială, toți protopopii eparhiei noastre.

Faptul constituie, de sigur, un eveniment bisericesc important, a cărui inițiativă fericită revine spiritului prevăzător al Prea Sfințitului Episcop Nicolae.

Experiența anilor din urmă a dovedit, că atâtea interese și nevoi bisericesti, impuse de viața complicată și grăbită a zilelor noastre, nu mai pot fi rezolvite dela masa de scris, prin formulele perimate ale birocrăției, ci ele se cer examinate în discuții directe, contradictorii, cari oferă mai repede soluțiunile juste și practice.

În adevăr, cuvântul de deschidere al Prea Sfințitului Episcop Nicolae a ținut să sublinieze grija ce-l stăpânește pentru desvoltarea Eparhiei, datorită ce și-o simte, de-a cerceta dificultățile ceasului de față, și a găsi — din sfaturile colective cu protopopii — isvoare noi de îmbărbătare și cărări solide de propășire obștească.

De aceea, a căutat chiar din prima ședință să se edifice în ce măsură P. Cucernicii protopopi au putut face să se îndeplinească mai vechi orânduiri episcopale, cu privire la intensificarea *vieții duhovnicești* din parohii, bântuite de atâtea curente neprielnice și dezastruoase.

S'a trecut apoi la analiza completă a fiecărei parohii din centrul protopopiatelor, spre a se cunoaște *modelul* la care să privească harnicii preoți dela sate. Aceste expuneri au fost un fel de autobiografii impresionante, adevărate pagini de eroism și dramatism ortodox, în plină Românie mare.

Ascultând luptele, jertfele și suferințele la cari s'au expus cu toții și fiecare în parte, pentru drepturile și consolidarea Bisericii naționale — simțeam că re-trăiești vremile de urgie ungu-rească, cu falanga mucenicilor pentru credință.

Este aproape de necrezut prin ce împotriviri dureroase și intrigi perfide de ani de zile au trebuit să treacă protopopii noștri, numai pentru că aveau îndrăzneala legitimă de a căuta

P. S. Episcop Nicolae.

să reinvieze strălucirea credinței strămoșești în ctitoria gloriosului Voevod Ștefan cel mare și sfânt.

Sperăm că aceste zguduitoare documente sufletești vor vedea într-o zi lumina tiparului, pentru ca țara întreagă să cunoască umilirile și chinurile ortodoxiei ardelene, până și în regimul libertății și al dominanței ei constituționale.

Într-o ultimă ședință, s'au desbătut referatele cu privire la câteva probleme esențiale, stabilite în ajun de către P. Sf. Episcop Nicolae. Anume: rolul protopopului în biserica ardeleană, apoi căile de apărare practică împotriva sectelor și în fine întocmirea bugetului în parohiile sărace. A fost un schimb de vederi larg, serios, și documentat, din care au rezultat indicațiuni prețioase, sintetizate de practicisimul impecabil al ierarhului nostru iubit.

Aceste două zile de împreună lucrare a Chiriarhului cu delegații săi din Eparhie, s'au dovedit de oreală și incontestabilă utilitate pentru bunul mers al

vieții noastre bisericesti. Atmosfera caldă, prietenoasă, familiară și totuși respectuoasă, care a stăpânit tot timpul această sfătuirii ierarhice, au îndemnat pe participanți să ceară, într-o simpatie unanimă, convocarea măcar de două ori la an, a acestor conferințe protopopești.

Este o dorință frumoasă, care a găsit toată azeziunea prea înțeleptului cârmuitor al Eparhiei noastre.

Cuvântarea de deschidere a P. S. Episcop Nicolae.

Domnilor Consilieri,
Prea Cucernicilor Domni
Protopopi,

Oameni mai desghetați la fire pot observa, că de un timp încoace s'a produs în lume o mișcare intelectuală mai intensă și mai puternică ca în trecut. Pentru biserica noastră nu poate fi indiferent dacă participă și ea la această mișcare, sau stă în nepăsare și lasă să-i treacă peste cap curente bune ori rele, pornite din cugetele cele curate ori blăstămate. Curente favorabile nu prea întâlnim în zile noastre, cari să promoveze interesele bisericii.

Din contră, pare că nici o instituție nu are atâția dușmani ca biserica, deși ea propovăduiește și nu vatămă principiile Mântuitorului, ci le afirmă cu toată puterea convingerii, pentru de a crea o lume ideală, o lume bună, din care să se elimineze păcatul și toate uneltirile viclene.

Contra dușmanilor bisericii nu se poate duce lupta cu mijloace de jumătate, cu convingeri îndoelnice, cu indiferentism păcătos și cu egoism condamnat.

Luptătorii trebuie să fie oameni întregi la trup și la suflet, fără prihană și convingși că stau în slujba unui ideal măreț, pe care trebuie să-l slujească cu toată dragostea și înțelegerea.

Și protopopii noștri nu se

Îngăduiți-vă unul pe altul și iertând unul altuia, — dacă are cineva vre-o plângere împotriva cuiva; cum și Hristos v'a iertat vouă, așijderea iertați și voi.

Coloseni 3, 13.

pot sustrage dela îndatorirea de a fi luptători pentru biserică, care le-a dat un loc de cinste în organismul ei.

Iată de ce v'am chemat pentru ziua de azi la conferință.

Să ne înțelegem, să ne sfătuim, să ne hotărâm ca să ținem piept cu duhul vremilor.

Irelevant dacă Biserica și Statul ne poate da mijloacele de existență cinstită, Dvoastră trebuie să fiți la locul datoriei. Mă transpun în locul Dvoastră, când aveți să consultați în colegiul preoțesc lucruri date în competența lui.

Oare nu vă cuprinde o deosebită bucurie, când luați în revistă pe cei prezenți și constatați, că mulți sunt la locul datoriei, și nu vă cuprinde o neșpusă durere când găsiți că unul-doi, ori mai mulți, nu-și fac datoria, vă cauzează neplăceri, prin întârzieri nejustificate, prin purtări slabe, prin provocare de certuri și prin o inactivitate condamnată?

Dacă protopopul e prietenul și părintele preoților, atunci în măsură și mai mare este Arhiereul prietenul și părintele protopopilor. Ca prieten îi vede pe toți cu ochi de frate iubitor, ca părinte are datoria și dreptul să-i mustre și cheme la datorie. Așa face și tatăl față de fii săi. Aici nu încapă nici supărare, nici dârzenie de împotrivire.

V'am comunicat acestea în mod părintesc, fiecare știe că încât îl poate privi cuvintele de mai sus, — și sper, că va lua fie îmbărbătare, fie îndreptare spre bine.

Din norocire, poate Eparhia noastră are cele mai puține motive de plângere în raport cu alte părți, dar cu toate acestea e bine ca să ne examinăm din când în când ca să rămânem:

„Clara pacta, boni amici!”

Cu acestea declar conferința deschisă.

Cu ce simțăminte avem să începem și să petrecem Postul mare.

Lucrarea mântuirii sufletului nostru este fără îndoială cea mai de frunte dintre toate lucrările. La aceasta lucrare ne îndeamnă sfântul Pavel: „cu frică și cu cutremur lucrați la mântuirea voastră.” (Fil. 2, 12).

Timpul postului mare, care s'a început este cel mai potrivit să cugetăm asupra sufletului nostru și asupra mântuirii noastre, „Iată timpul bine primit, iată zilele mântuirii,” zice apostolul Pavel.

Aceste cuvinte sunt un îndemn la o viață plină de evlavie, de cucernicie și sfințenie, ca o învățătură sfântă și foarte potrivită să îndemne sufletele noastre și să le fie foarte folositoare pentru înaintarea, pentru sfințirea și mântuirea lor.

Timpul postului mare e timp de pocăință, „vreme bine primită” înaintea lui Dumnezeu, un timp sfânt, în care fiecare creștin privind patimile Domnului, trebuie să-și tragă sama cu sufletul său și să cumpănească ce viață duce și pe ce drum umblă?

Poate că acest drum nu este bun și trebuie să-l schimbe. Durere, foarte mulți oameni trăesc fără nici o grijă către sufletul lor. Trăesc o viață de păcate și plăceri păcătoase, amăgindu-se singuri și zicându-și: „Dumnezeu e bun și iartă.” E adevărat, că Dumnezeu e bun și-i rabdă, dar nu oricât, ci numai până la o vreme. Însuși a zis doar: „Nu voesc moartea păcătoșului, ci să se întoarcă și

să fie viu.” Dacă păcătosul se întoarce, mila lui Dumnezeu e în stare să facă minuni cu el.

Dumnezeu e gata să se milostivească spre noi, când este în inima noastră, cunoașterea și recunoașterea nevredniciei noastre, când vede în inima noastră smerenie. Cel dintâi simțământ așadară pe care trebuie să-l trezim în noi, în vremea sfântă a postului, în această vreme a pocăinții generale, este *smerenia* adâncă, cunoașterea și recunoașterea nimicniciei noastre și a păcatelor noastre. Ea mai ales trebuie să facă plăcută lui Dumnezeu faptele noastre de pocăință.

Alt simțământ, ce trebuie să însuflăm inimii noastre, îndată la începutul sfântului mare post, este o *frângere* sfântă și amară a inimii.

Frângerea inimii este o a doua condiție necesară la o pocăință bună, ținta de frunte a vremii postului. Când faptele pocăinții și înfrânării noastre isvorăsc dintr'o inimă cu adevărat înfrântă și smerită, Dumnezeu le va primi cu bucurie și ne va ierta. El ne-a dat cuvântul Său prin prorocul ce zice: „Inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi.” (Ps. 50.) Iar dacă ne lipsesc simțemintele acestea, nu trebuie să ne temem oare, că toate, până și actele cele mai grele de pocăință din post, ne vor fi numai de puțin folos? Să rugăm pe Dumnezeu ca în timpul acestui sfânt și mare post să ne dea adevă-

rata frângere a inimii și adevărată smerenie, spre a ne apropia cu vrednicie de sf. taine ale învățaturii și împărtășirii izbăvitoare.

Pr. GH. ONIȚIU-Războieni.

„El a purtat păcatele noastre în trupul său, pe lume, pentru ca noi murind față de păcate, să viețuim dreptății. Cu rănile lui v'ați vindeat.”

1 Petru 2, 24.

Dare de seamă despre conferința protopopilor

În zilele de 27 și 28 l. c., s'a ținut în Cluj, la reședința episcopiei noastre, conferința intimă protopopească a celor 17 P. C. d. protopopi din eparhie.

În ziua întâi, după celebrarea sf. Liturghii înainte sfințite, oficiată impresionant de P. C. prot. Alex. Baba, Ion Maloș și I. Goron, P. Sf. Sa neobositul Episcop Nicolae, în înălțătorul său cuvânt de deschidere remarcă rolul îndrumător al Bisericii și preoților ei în acțiunea de regenerare a vieții sociale sub toate raporturile. Reîmprospătează dispozițiunile anterioare privitoare la intensificarea vieții religioase a enoriașilor prin servicii religioase regulate zilnice și pline de evlavie din postul cel mare, prin catehizație, cercetarea bolnavilor și credincioșilor. la casele lor etc.

S'a vizitat în corpore Biblioteca Universității, colecția Gh. Sion, dând atât directorul Dr. Barbu cât și inimosul cetățean de onoare al Clujului dl Gh. Sion ample și prețioase explicațiuni.

După masă dela P. Sf. Sa au urmat rapoartele P. C. d. protopopi despre situația și realizările din parohia centrală a fiecăruia sub raportul religios, moral, cultural, episcopesc și social.

P. Sf. Sa a luat act cu multă satisfacție de starea normală și progresivă a vieții bisericesti pe toată linia, chiar și în centrele protopopești de

recentă înființare și încă tot fără biserică.

Prin strădanie neobosită și printr'o pilduitoare chivernisire s'a ajuns: în Tg.-Lăpușului la un fond de zidire a bisericii de 120.000 Lei plus cărămida necesară.

Sighetul-Maramureșului a realizat: un fond de zidire a bisericii de 1.500.000 Lei, o casă parohială, locul de zidirea bisericii. Societ. naț. a femeilor ort., un fond de 100.000 Lei.

Bistrița: În biserica cea nouă, deja acoperită, s'au investit 5.000.000 Lei.

Aiudul are 2 case și fondul zidirii bisericii de 142.667 Lei.

Huedinul și-a sfințit biserica cea nouă cu 2 turle numai în toamna trecută.

Baia-Mare are casă parohială la poziție de frunte și biserică nouă corăspunzătoare.

Luduș: Biserică nouă și casă nouă în piață.

Reghinul: Biserică bună cu pictură frumoasă, casă protopopească nouă.

Toate aceste realizări sunt opera actualilor P. C. d. protopopi vrednici de toată lauda și într'o vreme de acută criză financiară și economică.

*

A doua zi, după oficierea sf. Liturghii înainte sfințită, în decursul căreia s'au mărturisit și cuminecat P. C. Consilieri referenți și P. C. d. protopopi, s'au citit și discutat temele.

1. *Rolul protopopilor în organizarea bisericii din Ardeal.* Referentul P. C. prot. Iosif Pop din Aiud, a a-

FOILETON

Pentru prestigiul mănăstirilor.

Iată titlul unui articol apărut în numărul din 3 Martie în „Glasul Monahilor”, fără semnătura autorului. În articolul care poartă titlul de mai sus, autorul se ridică hotărât împotriva doamnelor dela Crucea Roșie, cari voesc să inițieze călugări și călugărițele în îngrijirea bolnavilor. În acest articol se roagă Sf. Sinod să revină asupra hotărârii date în principiu, de a se detașa călugări și călugărițe pe la spitale pentru a fi inițiate în îngrijirea bolnavilor, căci zice autorul: „Prestigiul slujitorilor Bisericii nu trebuie alterat cătuși de puțin. Îndatoririle lor sunt de alt ordin mai înalt. Ei s'au legat prin jurământ a fi numai și numai ai Bisericii. Ei pentru asta au lăsat lumea și toate bucuriile dintr'ânsa. Pentru asta și-au luat crucea și s'au devotat Bisericii cu tot sufletul.”

Când Sf. Sinod a aprobat ca călugării și călugărițele să iasă din mănăstiri și să se inițieze în îngrijirea bolnavilor și să facă opera Samariteanului milostiv a fost în nota cea mai specifică creștinismului și a răspuns totodată și glasului timpului nostru. Pentru aceasta ne pare curios, că autorul articolului amintit cere, ca Sf. Sinod să revie asupra unei hotărâri atât de înălțătoare. Mai curioasă ne pare însă motivarea acestei cereri și anume, că monahii „s'au legat prin jurământ a fi

numai și numai ai Bisericii.” Nimic mai frumos și mai de admirat, decât *legământul făcut prin jurământ de a fi numai și numai ai Bisericii*, spre care scop au și abzis de bucuriile pe cari le-ar fi imbiat familia, societatea etc., *ca astfel mai ușor să se poată dedica cu toată ființa lor Bisericii și intereselor ei.* Aici însă se pune o întrebare cărei Bisericii s'au dedicat ei prin legământul lor? Bisericii înțelese ca clădire, sau Bisericii în care este trupul lui Hristos? (Efez. 1, 23). Dacă „Glasul monahilor” înțelege, că monahii sunt ai Bisericii înțeleasă ca clădire și numai ei îi aparțin, și rolul lor se reduce la contribuția pe care o dau la serviciul divin, credem că greșește profund. Iar dacă monahii aparțin Bisericii-trupul lui Hristos (Efez. 1, 23) nimic mai firesc, decât hotărârea Sf. Sinod ca ei după ce s'au pregătit sufletește un timp oarecare, să iasă dintre zidurile mănăstirii și să se pună în serviciul acestei Bisericii vii și active..

Sfintele Evanghelii ne zugrăvesc la începutul lor figura Sf. Ioan Botezătorul, care s'a retras în pustia Iordanului unde petrecea în post și rugăciune. Ioan Botezătorul cel mai mare dintre profeți cum îl declară însuși Mântuitorul, a putut să-și petreacă viața în pustie, căci lumea începând dela intelectualii și până la cei din clasa cea mai de jos a poporului alergau la el, ca să-i asculte glasul (Luca cap. 3).

Dar unde sunt azi personalitățile puternice de talia profetului înainte mergător? Unde sunt glasurile a căror vraje să atragă mulțimile spre ele

în pustie cum atrăgea predica lui Ioan? Dacă mulțimile nu mai merg azi la cei din pustie, căci glasul lor este poate prea slab pentru a atrage, trebuie ca cei din pustie să iasă la mulțimi și să le predice. Acesta este glasul vremii, dar mai presus de toate și idealul Bisericii.

Credem că nu greșim dacă susținem, că ideea Bisericii noastre este a forma creștinii după chipul și asemănarea lui Hristos. Dacă fiecare creștin trebuie să fie format după acest chip, apoi în primul rând trebuie formați slujitorii Bisericii. Domnul nostru Iisus Hristos s'a retras și El în pustie unde a petrecut în post și rugăciune, și s'a luptat cu ispita (Mat. cap. 4). Mântuitorul s'a pregătit pentru misiunea Sa și fiind Fiul lui Dumnezeu l-a fost de ajuns 40 de zile, iar după acest timp a eșit la mulțime, petrecând tot timpul vieții Sale în mijlocul acesteia și pentru folosul acesteia. Mântuitorul s'a mai retras și în decursul activității Sale publice în locuri ferite, pentru ca să se roage (Luca cap. 5, 16; 6, 18; 9, 18; 11, 1), dar numai pentru timp scurt, ca să se întoarcă iar la mulțime și să vindece, să aline suferințe, să mângăie, să împărtășească cuvântul mântuirii și cuvântul bucuriei. Iată chipul Mântuitorului așa cum ni-L zugrăvesc Sf. Evanghelii. Nimic mai firesc deci pentru învățării Săi, decât să-L imite. Să ne retragem în singurătatea mănăstirii, ca Hristos în pustie și acolo să ne pregătim, prin post și rugăciune, să ne luptăm cu ispita care ne atrage spre plăcerile unei lumi pe care noi am părăsit-o, dar după timpul

rătat, temeinic și documentat, cum protopopul a fost din timpuri vechi și este și astăzi persoana reprezentativă și exponentul întregii vieți naționale și bisericești din protopopiatul său.

S'a accentuat în special imperativul de-a fi și azi îndrumătorul și organizatorul cultural, social și național din raza protopopiatului.

2. Subiectul: „Cum să ne apărăm de lăfșirea sectelor și cum să prevenim rătăcirile credincioșilor“ l-a tratat pe larg frumos, academic și cu un lux de argumente P. C. d. prot. Nic. Vasiliu, demonstrând, că într-o mai mare măsură decât defectele preotului favorizează lăfșirea sectelor în-asași toleranța nejustificată a organelor statului și legea cultelor, a cărei modificare se impune de urgență și că e contaminată numai pătura de jos, incultă și nevoiașă.

3. Referatul: „Cum să se întocmească bugetul protopopiatului și cel al parohiilor sărace și la ce isvoare se poate recurge spre a prezenta un

buget echilibrat, real și nu o ficțiune?“ l-a tratat P. C. d. prot. Ion Maloș, recomandând pentru bugetul unei parohii sărace ca venituri cele din disc, lumini, trasul clopotelor, o repartitie în cereale și reuniuni de femei, iar pentru bugetul protopopiatului repartitii pe parohii, pe preoți, taxe pe diavoturi și alte surse cari variază după regiuni.

Celelalte subiecte s'au lăsat pentru altă conferință.

S'a trimis d-lui Ministru al Cultelor o telegramă cu moțiunea conferinței protopopești, de-a nu se opera intenționată reducere de salar preoțesc, înainte de aducerea și votarea unei noi legi de salarizare preoțescă corespunzătoare.

Conferința a închis-o P. Sf. Sa Păr. Episcop Nicolae viu ovaționat de P. C. d. protopopi înălțați sufletește și îmbogățiți cu noi urme de pastorație din bogata experiență a distinsului și iubitului lor arhipăstor.

A. L.

Congresul extraord. al preoțimii din Capitală.

Svonurile grave despre reducerea salariilor Clerului prin noul buget al Statului, au alarmat toate cercurile bisericești, determinând convocarea unui congres extraordinar al Clerului, care s'a și ținut în Capitală, Sâmbătă 23 I. c. Au participat preoții din București și cei cari întâmplător se găseau acolo. Toți oratorii au arătat cât de reduce sunt salariile slujitorilor dela altare, așa încât o nouă scădere ar însemna aruncarea Clerului în brațele celei mai negre mizerii. Î. P. S. Mitropolit Nicodim, care prezida congresul, a vorbit în numele Sf. Sinod, declarându-l solipar cu revendicările preoțimii.

La sfârșitul ședinței, congresul s'a

declarat în permanență, trimitând la dl prim-ministru o delegație condusă chiar de către Î. P. S. Mitropolit Nicodim, iar alta compusă numai din preoți urma să fie primită de către însuși M. Sa Regele Carol II.

Delegațiile și-au împlinit mandatul aducând congresului cuvânt de mângâiere și liniștire. S'au ținut sfaturi, s'au făcut noi intervenții, și dl prim-ministru Gh. Tătărescu a declarat că va căuta soluția care să satisfacă revendicările Bisericii ortodoxe. Domnia-sa după consultările avute cu dd. Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și V. Antonescu, ministrul de finanțe, a hotărât ca bugetului Cultelor să nu i se aplice reducerea de 10%, im-

pusă tuturor Ministerelor pentru înzestrarea armatei.

Hotărârea aceasta a stârnit o legitimă satisfacție în toate cercurile Bisericii.

În ședința de Marți a Senatului a intervenit apoi și Î. P. S. Patriarh Miron, care într-o cuvântare documentată și convingătoare a cerut Guvernului să respecte drepturile Clerului. A răspuns dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor, făcând o largă expunere a problemei salariilor bisericești. Aducând la cunoștința Senatului, că Guvernul a hotărât menținerea salariilor așa cum au fost plătite în ultimele trei luni, arată că în curând va tranșa definitiv problema, prin prezintarea legii de salarizare, pe temeiul principiilor din legea Cultelor.

În acelaș timp însă arată, că lipsind fondurile pentru asigurarea sumei de 90 milioane, cerute pe urma suprimării celor două curbe speciale, a trebuit să le pună în sarcina Cultelor, scăzând cu o sumă echivalentă veniturile proprii ale acestora. Repartiția pe Biserica ortodoxă, cea unită și cultele minoritare se face în raport cu datele luate din noua consemnare a averilor bisericești.

Pe cât vedem, împrejurările grele ale Țării, n'au permis o izbândă deplină, ci numai una parțială.

F. O. R.

Activitatea F. O. R.-ului.

Secția clujană a „Frăției Ortodoxe Române“, în dorința de a contribui la răspândirea credinței și la combaterea curentelor extremiste, a organizat un ciclu de conferințe ce se vor ținea în decursul marelui Post, Duminică după liturghie, sala festivă a palatului Episcopal. Prima confe-

rință s'a ținut în ziua de 17 I. c., de către dl Dr. G. L. Munteanu, profesor la Academia Teologică despre „Fiul Omului“. Conferențiarul pleacă dela cartea recentă a evreului Emil Ludvig, tradusă de Eugen Relgis Ludvig, care în literatura cristologică face parte din galeria lui Renan, Strauss etc., cari privesc pe Iisus drept un evreu — om cu păcate și calități. Iisus care este „un început și un sfârșit, o enigmă la o crâmpie de istorie universală“, a ajuns obiectul unei vaste literaturi. În această literatură distingem două curente principale, reprezentate unul de Biserica și altul de raționaliști. În acest domeniu, raționaliștii sunt contestatorii documentelor istorice. Ei au anumite idei preconcepute și decât să le schimbe, mai bine presupun că documentele contrare sunt false. Ceea-ce, nu se poate dovedi de logic după cristologia secolului nostru, e numit alogic, și prin urmare ireal. Raționaliștii sunt de 2 feluri: 1. Moderații și 2. Extremiștii. Moderații contestă divinitatea lui Iisus. Nu-și pot explica misterul incarnării. Cum să fie cineva om și Dumnezeu? Afirmând aceasta, sau antropomorfizăm sau deificăm. Nu-și pot explica nici nașterea — „fără de sămânță“ din Fecioara Maria. Dar chiar Emanuel Kant, titanul gândirii moderne în cartea sa intitulată „Religia în limitele rațiunii“, admite și explică cu ajutorul rațiunii practice, cum logosul, s'a putut întrupa în Fecioara Maria. Admit însă, că Iisus a fost un geniu, un profund cunoscător al sufletului uman, care sau se credea personificarea mesianismului profetic, sau era un adept al brahmanilor, sau un vizionar. Aproape toți ajung la concluzia, că acest Hristos-geniu, nu e identic cu Hristos-omul-Dumnezeu, că el n'a voit să întemceze Biserica și

de pregătire sufletească să eșim iar la lume, unde să ducem alinare și mângâere în suferințe și dimpreună cu ele cuvântul Evangheliei, care este cuvântul mântuirii. Aceasta înseamnă a urma lui Hristos. Mulțimile au mers la Mântuitorul, dar și Mântuitorul a căutat mulțimile. Dacă mulțimile azi nu prea aleargă spre mânăstiri ca să soarbă de acolo cuvântul Mântuitorului, apoi trebuie să iasă cei din mânăstiri să ducă acest cuvânt mulțimilor.

*

Lumea noastră este bântuită de păcat și chinată de felurite suferințe, și călugări și călugărițe, cari rămân impasibili față de această situație cred că urmează spiritului lui Hristos? Să citim parabola Samarineanului (Luca, cap. 10) și să descifrăm de acolo spiritul creștinismului. Preotul și levitul, cari au trecut pe lângă cel ce suferea, doar se coborau dela templu unde și-au făcut și ei datoria prin jertfe și rugăciuni, căci doar și ei erau consacrați templului, pe cum s'au dedicat și monahii noștri prin jurământ a fi numai și numai ai Bisericii, cum spune autorul articolului amintit. Cu toate că preotul și levitul și-au făcut datoria la templu de unde veniau, cine nu simte oare că glasul Mântuitorului îi condamnă categoric, pentru că au trecut nepăsători alături de cel ce suferea? Nu cred oare monahii noștri, că atunci când își reduc rolul lor numai între zidurile mânăstirii și rămân nepăsători și reci față de suferințele și relele cari bântue societatea, fac tocmai cum a făcut preotul și levitul din parabola Samarineanului? Nu își dau

seama, că desaprobaria Mântuitorului sună tuturor slujitorilor Bisericii din toate timpurile, cari vor proceda la fel cu cei pe cari Mântuitorul i-a desaprobat? Iată problema de conștiință asupra căreia trebuie să mediteze toți slujitorii Bisericii, cât se poate de temeinic și mai ales aceia, cari s'au „legat prin jurământ a fi numai și numai ai Bisericii.“

Atunci când se înmulțesc sectele, când rătăcirile dela evanghelie sunt tot mai dese, când Biserica ar avea nevoie de oameni cât mai devotați, cari să ducă cuvântul evangheliei sufletelor însetate, cei ce se socot că aparțin numai Bisericii nu pot sta retrași în mânăstiri, în loc să facă misiionarism.

În zadar ne rugăm noi lui Dumnezeu să schimbe fizionomia morală a societății, dacă noi nu suntem aplicați a deveni uneltele Lui, prin cari El să ducă la îndeplinire această cerere a noastră.

„Secerișul, după cum a zis Mântuitorul, este mult, dar lucrători sunt puțini, rugați deci pe Domnul secerișului, ca să scoată lucrători la secerișul Său.“ Mat. cap. 9, 37-38). Oare menirea noastră este numai să rugăm pe Domnul să trimită secerători, iar noi cei cari ne-am angajat deja în serviciul Său să stăm retrași la o parte impasibili? Călugării, dar mai ales călugărițele noastre, să stea retrase în liniștea mânăstirii, de frică ca să nu dea cumva față cu ispita prin spitale, cum susținea autorul articolului, iar în timpul acesta în spitalele noastre d. e. la Cluj, să vie călugărițele din Bavaria, streine de neam și lege, să facă opera samarineana-

nului și să împartă mângâeri sufletești celor suferinzi? Călugărițele noastre doar și-ar putea face foarte bine datoria lor călugărească și mai ales rugăciunile și în spitale, iar prin devotamentul lor în îngrijirea celor suferinzi și prin viața lor curvioasă ar influența în mod pozitiv în oare decisive credința multor suflete. Ori crede autorul că se alterează prin îngrijirea bolnavilor prestigiul slujitorilor Bisericii, cum se pare că reiasă din articolul amintit? Dar mă întreb le va ridica împletitul ciorapilor și țesutul covoarelor mai mult prestigiul decât îngrijirea bolnavilor? Iată un lucru pe care nu-l putem înțelege.

Ce au fost mânăstirile noastre altădată și ce rol au jucat ele în trecutul neamului îl știm și-l apreciem, dar credem, că monahii nu-și pot menține prestigiul legându-se pe gloria trecutului. Glasul vremii chiamă pe călugări și călugărițe la o activitate în afară de zidurile mânăstirilor. Misionarism pentru călugări, îngrijirea bolnavilor pentru călugărițe, iată două terene unde lucrând cu tragere de inimă, monahii vor putea arăta lumii roade frumoase, prin cari vor ridica într'adevăr prestigiul mânăstirilor.

Încehem spunând respicat, că monahii pot aștepta un sprijin din partea credincioșilor numai atunci, când vor ieși în mijlocul acestora oferindu-le un echivalent spiritual-moral, în schimbul sprijinului material ce-l așteaptă dela ei.

Pr. S. VLAD

cu atât mai puțin se gândia la preoți.

Extrema raționalistă contestă chiar istoricitatea lui Iisus. El este o creațiune tardivă a câtorva bigoți sau a martirilor. În aceasta noi vedem afirmarea faptului, că Fiul s'a născut înaintea Tatălui, căci martirii mor pentru Iisus, deci sunt adepții doctrinei, nu creatorii ei. Istoricitatea lui Iisus o confirmă în afară de discipolii săi și autorii păgâni: Tacit, Suetonius, Flavius Iosefus, Philon etc. Dar despre Socrate avem informații numai la Platon și la Xenofon, elevii săi și totuși nu-i contestăm istoricitatea. De ce să contestăm istoricitatea lui Iisus, despre care scriu patru elevii ai săi?

După expunerea acestor păreri, cari reconstituiesc un Hristos inexistent, un Hristos-om, conferențiarul arată autenticitatea, istoricitatea și divinitatea lui Iisus-om-Dumnezeu, născut din Fecioara Maria, pentru care au suferit moarte de martir miile de sfinți și de mucenici și care e în sufletul credincioșilor, încât

„nici moartea nu ni-l scoate
„din piept, unde ni-i scris“. (Coșbuc).

A doua conferință s'a ținut în ziua de 24 Martie de către dl Dr. Ioan Pașca, profesor la Academia teologică ortodoxă, asupra unor „Aspecte luminoase și întunecate din viața noastră bisericească“. Aspect luminos îl vede în trecutul glorios, când ortodoxismul a fost generator de martiri, a fost bunul care a conservat ființa noastră etnică, căci în el structura psihică a poporului nostru, își găsește cea mai fidelă și unică mulțumire.

În prezent se observă o fază întunecoasă, pe care oratorul o prezintă în toată nuditatea ei. Biserica nu e luată în considerare în problemele de stat. Statul consideră Biserica drept o povară bugetară, sau în cel mai bun caz, o forță socială. O respectă numai din cauză că reprezintă pe cetățeni. Ca și statul e și opinia publică. Formată de presa masono-judaică, ea aderă la ideile considerate drept „evolute și moderne“, cari o apropie de stânga. Școala are în toate manualele sale idei ateiste și anticreștine, ca un fel de refren al ateismului francez din secolul trecut. Religia e depreciată. Numai când se întâmplă aberații extreme dela legile moralei sociale — crimele liceenilor, — opinia publică mai apreciază religia, ca un factor care poate trezi în sufletul tinerilor, calități superioare. De curând s'a lansat ideea scoaterii religiei din cursul superior pentru motivul că programa e prea încărcată.

În afară de școală, Biserica și doctrina creștină, au contra lor presa. Presa, a patra putere în stat, e organul oricărui curent sau a oricărei fracțiuni politice, dar Biserica ortodoxă n'a ajuns să aibă un cotidian, F. O. R.-ul are în programul său, întemeierea și susținerea unui mare cotidian ortodox, dar dezideratul nu s'a putut realiza până acuma. Pentru realizarea Bisericii vii și active mai a-

vem nevoie de călugări activi și culti, cari să fie ziarști, educatori și misionari, soldați devotați ai cauzei creștine. Ordurile călugărești au adus foloase reale catolicilor din Franța prin munca lor dezinteresată; același folos

l-am avea și noi dela mănăstiri bine organizate.

Exemplul F.O.R. secția Cluj poate fi un îndemn bun pentru toate Cercurile eparhiei noastre.

IOSIF E. NAGHIU

INFORMAȚIUNI

Conferințele F. O. R. În ciclul conferințelor aranjate de F. O. R. Secția Eparhială Cluj, va vorbi Duminică 31 Martie, ora 11¹/₂ a. m., în sala festivă a Episcopiei ortodoxe, dl Prof. univ. Dr. Valer Moldovan, președ. Secției, despre „Drumul spre lumină și libertate a Bisericii Ort. Rom. din Ardeal“.

„Frăția Ortodoxă Română“, Cercul Protopopesc Cluj, va ține Duminică, 31 Martie a. c., ora 4 p. m., în Școala primară de stat Nr. 5 din Cluj, Str. Regele Carol II. o serbare religioasă cu următorul program:

1. Cuvântul de deschidere al președintelui cercului. 2. „Cu noi este Dumnezeu“, cor bărb. 3. „De Tine se bucură“, cor bărbătesc de C. Porumbescu. 4. „Întinderea religiei ortodoxe pe glob“, conferință ținută de dl Dr. S. Opreanu, prof. la Academia Comercială din Cluj. 5. „Cerurile spun“ cor bărb. de Davidoff. 6. „Ție se cuvine cântare“, cor bărb. de Vorobchievici. 7. Piceasnă (solo) cântare. 8. Declamare de dl E. Enescu, stud. teol. 9. „Iehova mă conduce“, cor bărb. de Mandicevski. 10. „Trei colori cunosc pe lume“, cor bărb. de Gh. Dima. 11. „Pe-al nostru steag“, cor bărb. de T. Popovici. 12. Încheierea serbării.

Cântările se vor executa de corul teologilor sub conducerea dlui prof. Dr. V. Petrașcu. — Intrarea liberă.

Parastas pentru G. Bogdan-Duică. Împlinindu-se șase luni dela moartea marelui învățat, văduva nemângăiată, dna Constanța Bogdan-Duică a chemat toți prietenii și cunoscuții la parastasul ce a avut loc Duminică trecută la ora 11 a. m. în Catedrală.

Toată elita intelectuală din Cluj, în frunte cu colegii dela Universitate, dela F. O. R., din Consiliul eparhial și alte instituții culturale, în frunte cu P. Sf. Episcop Nicolae și dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor, au ținut să asiste la această pioasă slujbă religioasă. Tristețea celor de față a dovedit încă odată pierderea grea ce a lovit Biserica noastră și știința românească, prin dispariția neuitatului academician G. Bogdan-Duică. Domnul să-i facă parte de bucuria dreptilor.

Vicar nou. Î. P. Sf. Patriarh Miron și-a desemnat ca al doilea Vicar, în locul rămas vacant pe urma regretatului Arhiepiscopului Platon, pe P. S. Arhiepiscopul Dr. Vasile Pocitan dela Episcopia Hușilor.

Sfintire de Episcop. Sf. Sinod alegând pe pâr. arhimandrit Policarp Morușca în scaunul de Episcop misionar al Românilor din Statele Unite ale Americii, a hotărât să-i facă zilele acestea și hirotonia de Episcop în București, ca să poată pleca cât mai curând la credincioșii părăsiți de peste ocean.

Conferința pâr. rector Dr. I. Vască. Duminică trecută pâr. arhidiacon Vască a ținut o conferință în cadrul șezătorilor organizate de Reuniunea meseriașilor și industriașilor români din Cluj, vorbind despre „Solidaritatea creștină“. Subiectul dezvoltat cu deosebită competență, a fost urmărit cu viu interes de publicul numărös din sala Camerei de Comerț, căruia i s'a pus spre meditare, în aceste zile ale Postului mare, una din cele mai de seamă probleme religioase.

Se mișcă și profesorii. Întocmirea noului buget a stârnit îngrijorări și în sânul profesorilor secundari, din cauza svonurilor că s'ar intenționa tăierea gradațiilor acordate de actualul guvern în anul trecut, și suprimarea ori căror sporuri de leafă scadente la 1 Aprilie a. c. După hotărârile luate în adunările județene, asociația profesorilor a ținut o mare întrunire în capitală, unde s'a cerut cu toată energia, punând în vedere chiar și greva, respectarea drepturilor garantate de lege. Dl Dr. C. Angelescu, ministrul Școalelor, i-a asigurat că este alături de profesori și nu va admite să se știrbească nimic, din ceea ce li s'a recunoscut până astăzi. Profesorii au toate șansele să fie biruitori, deoarece ce dau dovadă de-o solidaritate robustă, vrednică și de atențiunea Clerului nostru.

Înființarea societății de patronaj la Cluj. Duminică trecută a avut loc în sala festivă a Primăriei înființarea societății de patronaj a minorilor delicvenți. Au luat parte numeroși intelectuali în frunte cu P. Sf. Episcop Nicolae, Episcopul I. Hossu, Ministrul justiției, dl I. Predovici, procuror general, dl primar N. Drăganu, etc. S'au arătat motivele, cari justifică nevoia unei asemenea societăți, care să pună la contribuție inițiativa particulară la acțiunea Statului pentru combaterea infracțiunilor la cari se dedau

copiii lipsiți de îngrijire serioasă familială.

P. Sf. nostru Episcop a ținut să-și exprime toată bucuria pentru o asemenea acțiune creștină și patriotică, care a întârziat prea mult într-o vreme, când atâtea societăți iau ființă fără a se simți utilitatea lor. De aceea, își dă binecuvântarea și promite tot sprijinul său arhieresc.

La sfârșitul desbaterilor s'a ales comitetul de conducere sub președinția d. procuror general I. Predovici, un distins fiu al Bisericii noastre.

Serbare religioasă. Parohia ort. română Dâmbul-Rotund, va ține Duminică în 31 Martie a. c., în școala primară de stat Nr. 10, o serbare religioasă cu următorul program: 1. „Cât de mărit“, cor. 2. „Caritatea creștină“, conferința Pr. G. Relea. 3. „Marșul cântăreților“, cor. 4. Declamare N. Buda, cl. III. 5. „Ștefan Domn“, cor. 6. Declamare Maria Suciuc, cl. III. 7. „Voința neamului“, cor. 8. Cuvânt de încheiere, Pr. G. Relea. Cântările vor fi executate de corul Gimnaziului Angelescu, de sub conducerea d-lui prof. Dr. N. Ursu. Intrarea liberă.

„Națiunea Română“. Sub acest titlu va apărea în Cluj pe ziua de 1 Aprilie un nou cotidian, pus sub redacția unui comitet. Va fi un ziar de informație obiectivă, ținând pe cititori în curent cu tot ce se petrece în țară sub raport social, economic și politic. Evenimentele externe vor avea o rubrică specială. Problemele bisericești vor fi tratate cu atențiunea, datorită în Ardeal Bisericii naționale, atât de hotărâtoare pentru viața poporului românesc.

Nr. 208—1935.

(4) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia Mogoș-Valea-Bârnei, protopopiatul Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stolele obicinuite în parohie.
3. Una zi de lucru dela fiecare familie.
4. Folosința fânului din cimitir.
5. Până la edificarea caselor parohiale va servi ca locuință una cameră din edificiul școlar.

Candidații, cari trebuie să aibă aprobarea Prea Sf. Sale Episcopului, își vor trimite actele de concurs la acest oficiu. Cu prealabila încuviințare a subscrișului se vor putea apărea prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu enoriașii.

Baia-de-Arieș, la 14 Martie 1935.
Oficiul protopopesc ort. rom. Lupșa,
în conțelegere cu consiliul parohial.
Vasile Șpan, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

